

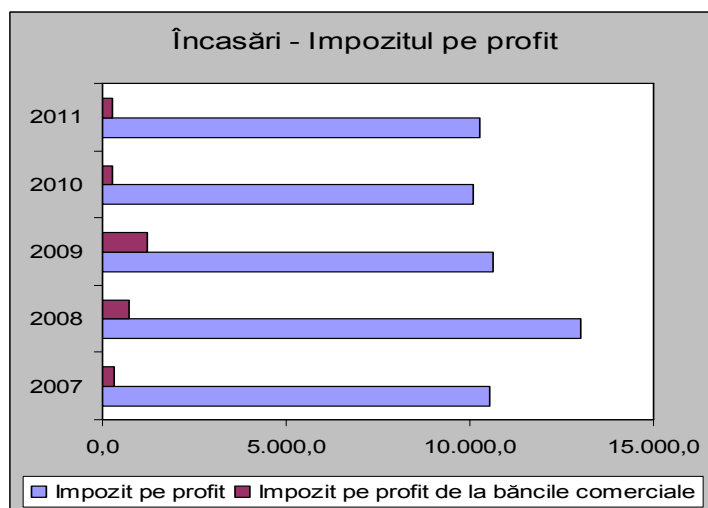
EVOLUȚIA IMPOZITULUI PE PROFIT VIRAT DE SISTEMUL BANCAR ÎN PERIOADA 2007-2011

Având în vedere rolul instituțiilor bancare în buna funcționare a economiei în ansamblu, prezenta lucrare constituie o analiză a situațiilor financiare depuse de societățile comerciale bancare, persoane juridice române, și sucursalele din România ale băncilor, persoane juridice străine, în perioada 2007-2011.

Începând cu **1 ianuarie 2007** contribuabilii, societăți comerciale bancare, persoane juridice române, și sucursalele din România ale băncilor, persoane juridice străine, au avut obligația de a plăti impozit pe profit anual, cu plăți anticipate efectuate trimestrial, actualizate cu indicii de inflație (decembrie față de luna decembrie a anului anterior).

Tabel 1: Situația impozitului pe profit virat în perioada 2007-2011:

	milioane lei				
	2007	2008	2009	2010	2011
Impozit pe profit	10.528,8	13.039,9	10.617,1	10.090,9	10.289,2
Impozit pe profit de la băncile comerciale	298,4	701,3	1.227,3	276,8	287,3
ponderea impozitului pe profit de la băncile comerciale în total impozit pe profit - %	2,8	5,4	11,6	2,7	2,8

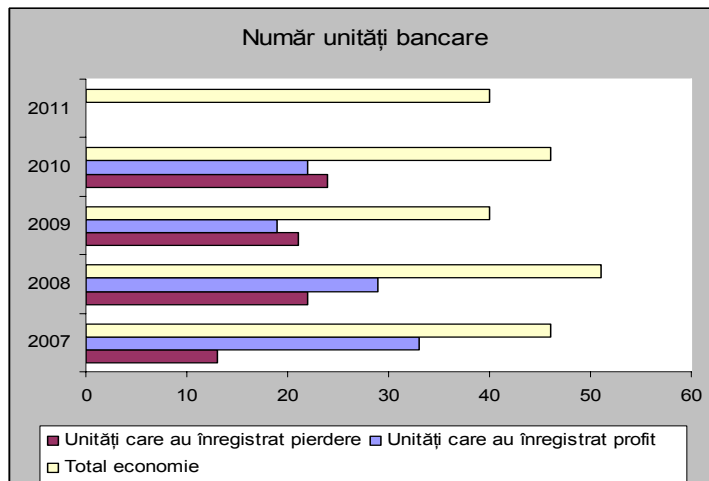

Evoluția încasărilor din **impozitul pe profit** virat de sistemul bancar în perioada 2007-2011, indică:

- o majorare cu 135% în anul 2008 comparativ cu anul 2007;
- anul 2009 menține trendul crescător al încasărilor (+75% comparativ cu anul 2008);
- anul 2010 înregistrează o diminuare drastică a încasărilor (-77,4% comparativ cu anul 2009);
- anul 2011 menține încasările relativ la același nivel cu anul

2010, creșterea acestora fiind doar de 3,8%.

Referitor la numărul instituțiilor de credit ce au desfășurat activități pe piața românească și au depus situații financiare la finele anului pentru perioada analizată, situația se prezintă după cum urmează:

Se remarcă **trendul descrescător al ponderii unităților ce au declarat profit** pentru perioada analizată (71,7% din totalul unităților bancare în anul 2007; 56,9% în anul 2008, 47,5% în anul 2009 și respectiv 47,8% în anul 2010). Concomitent, ponderea societăților ce au înregistrat pierderi în total instituții active (care au depus bilanțuri contabile) a crescut de la 28,3% în 2007, la 43,1% în 2008,

vârful fiind atins în anul 2009 cu 52,5% totalul instituțiilor bancare.

În anul 2010 ponderea numărului societăților bancare care înregistrează pierderi se menține aproximativ la același nivel cu anul 2009 (52,2%).

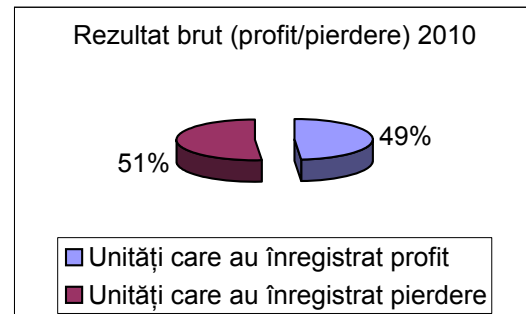
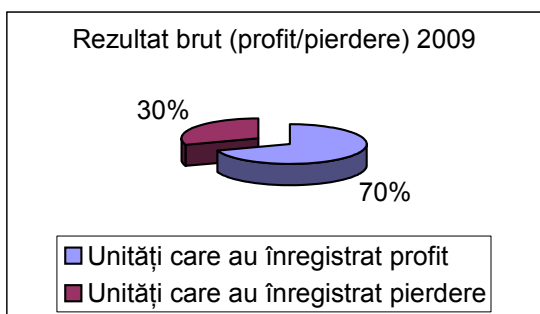
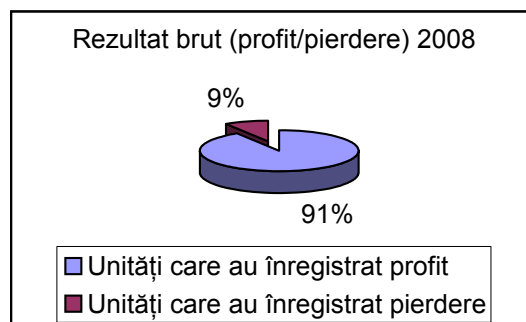
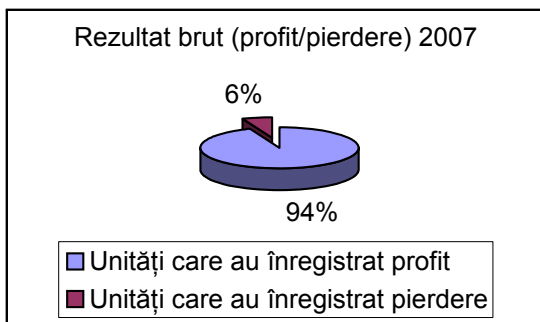
Ponderea în PIB a pierderii nete înregistrate de unitățile bancare reprezintă 0,1% din PIB în anii 2007 – 2008 și are tendință ascendentă, ajungând la 0,2% din PIB în anii 2009 - 2010.¹

Tabel 2: Situația unor indicatori bancari în perioada 2007 - 2009

	ANUL 2007		ANUL 2008		ANUL 2009		ANUL 2010	
	Venituri totale	Cheltuieli totale	Venituri totale	Cheltuieli totale	Venituri totale	Cheltuieli totale	Venituri totale	Cheltuieli totale
Unități care au înregistrat profit	37.505,2	34.158,9	77.538,5	71.684,8	74.663,1	72.083,3	73.286,8	71.386,1
Unități care au înregistrat pierdere	6.977,0	7.196,9	10.935,0	11.503,3	26.728,2	27.855,1	28.795,2	30.804,5
Total economie	44.482,2	41.355,8	88.473,6	83.188,1	101.391,3	99.938,3	102.082,0	102.190,6

În anul **2007** s-a realizat un nivel ridicat al profitului brut, pe fondul unor performanțe superioare, în special, la nivelul instituțiilor de credit de talie mare, a căror orientare a strategiei comerciale către creșterea volumului de activitate pentru obținerea unor rezultate financiare favorabile s-a concretizat prin extinderea rapidă a rețelelor teritoriale.

¹ În acest moment nu sunt disponibile situațiile financiare aferente anului 2011.

Rezultatul financiar confortabil consemnat în anul **2008** de sistemul bancar din România s-a realizat într-un cadru caracterizat prin sfârșitul unui ciclu economic favorabil (alimentat și de activități financiar-bancare, cu maxime istorice în extinderea operațiunilor) și debutul unei perioade dificile marcate de criza financiară și economică internațională, precum și de incertitudini privind evoluțiile macroeconomice interne.

Rezultatele financiare bune, precum și gradul ridicat de capitalizare au contribuit la întărirea rezistenței la șocuri a sistemului bancar românesc, care a raportat profit net la finele anului 2008 în creștere cu 75,7% față de cel înregistrat în 2007.

În anul **2009** rezultatele financiare ale sectorului bancar au fost pozitive, dar modeste, din cauza costurilor mai mari de finanțare și a provizioanelor în creștere în contextul deteriorării în continuare a condițiilor economice externe și interne. Deși nu s-au remarcat modificări notabile în structura sectorului bancar, tendința de extindere a activității în teritoriu și a numărului de angajați își pierde din intensitate.

Profitabilitatea anului 2009 a fost influențată în principal de volumul scăzut al creditelor, de reducerea activității bancare și creșterea provizioanelor aferente împrumuturilor. Rezultatele financiare au fost departe de performanțele anului precedent, profitul net realizat fiind cu 55,5% mai mic față de cel înregistrat în 2008.

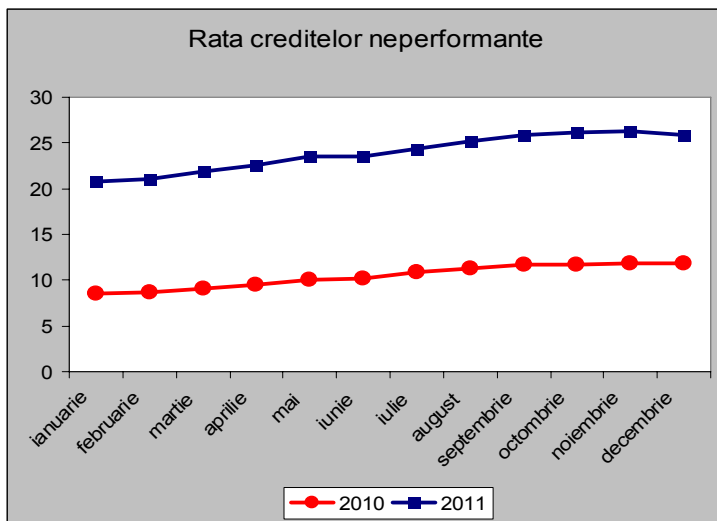
Potrivit Rapoartelor Băncii Naționale a României, (BNR) profitabilitatea sectorului bancar a fost afectată în **2010** urmare a creșterii cheltuielilor cu provizioanele pentru credite neperformante, majorării activelor neperformante, precum și a scăderii randamentelor obținute din investițiile în titluri de stat.

Restrângerea în termeni reali a creditului acordat sectorului privat, precum și deteriorarea calității portofoliului de credite au contribuit negativ la evoluția veniturilor. Cererea și oferta de credite au avut tendințe de scădere urmare a așteptărilor nefavorabile în privința evoluției pe termen scurt a activității economice. Prelungirea perioadei de contracție a activității economice și măsurile adoptate de guvern pe linia consolidării fiscale

în acel an (care au condus la diminuarea veniturilor aparținând unor categorii largi de debitori) au contribuit la continuarea tendinței de deteriorare a calității portofoliilor de credite deținute de bănci. Scăderea apetitului pentru risc, reflectată prin întărirea standardelor de creditare ale instituțiilor de credit și prin orientarea acestora către investiții cu risc redus, a avut un impact negativ asupra profitabilității.

Cu toate că profitabilitatea sistemului bancar la finele anului a fost pozitivă (în condițiile în care băncile au inițiat măsuri suplimentare de control al costurilor, atât prin redimensionarea rețelei de unități, cât și prin amânarea sau reducerea programelor de investiții), profitul net realizat a fost cu 28,5% mai mic față de cel înregistrat în 2009.

Sectorul bancar românesc s-a confruntat și în anul **2011** cu un mediu economic dificil (accentuat în ultima parte a perioadei de tensiunile legate de criza internațională a datorii

suverane), înrăutățirea indicatorilor de risc de credit conducând la noi injecții de capital sau, în unele cazuri, la utilizarea capitalului social pentru acoperirea pierderilor.²

Pe fondul mediului economic incert în care băncile au operat de la începutul crizei financiare internaționale, ponderea creditelor neperformante³ (calculate la expunere brută⁴ pe baza datelor din raportările prudențiale) în total credite și dobânzi

clasificate a continuat să prezinte o traiectorie ascendentă.

Pe parcursul anului 2011 BNR a încurajat băncile pentru a se implica mai mult în procesul de accesare a fondurilor europene la nivelul României prin acordarea unui tratament favorabil în materia provizionării creditelor pentru garanțiile emise de bănci, precum și extinderea acestui tratament prudențial și pentru alte garanții considerate similare în ceea ce privește calitatea protecției creditului.⁵

² BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI - 12/2011 - BULETIN LUNAR

³ În baza raportărilor privind clasificarea creditelor, Banca Națională a României determină pentru scopurile de stabilitate financiară indicatorul de neperformanță ce ia în considerare creditele și dobânzile restante de peste 90 de zile și/sau în cazul cărora au fost inițiate proceduri judiciare față de operațiune ori față de debitor (identificată în reglementările naționale ca fiind categoria „Pierdere 2”). Această definiție este conformă cu recomandările Ghidului de compilare a indicatorilor de stabilitate financiară elaborat de Fondul Monetar Internațional și cea mai utilizată pe plan internațional. Ca volum al creditului considerat restant, se ia în calcul întregul sold al creditului și dobânzilor aferente, indiferent de numărul ratelor restante.

⁴ Expunerea brută este valoarea contabilă a creditului și a dobânzilor, neajustate cu valoarea garanțiilor aduse de debitor.

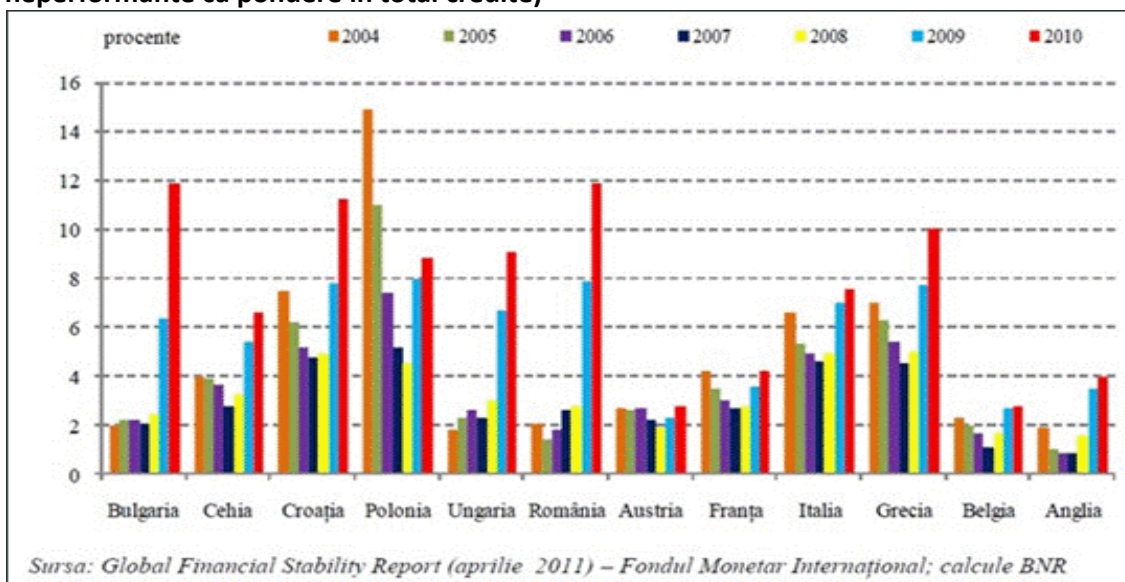
⁵ Proiectul de reglementare are ca obiectiv implementarea prevederilor Directivei 48/2006/CE și ale Acordului de Capital Basel II. Modificarea are în vedere acordarea de derogări de la prevederile art. 13 din Regulamentul BNR nr. 3/2009. Art. 13 stipulează următoarele: „Garanțiile aferente expunerilor reprezentând principalul creditelor/plasamentelor clasificate în categoria „pierdere”, în cazul cărora serviciul datoriei este mai mare de 90 de zile și/sau în cazul cărora au fost inițiate proceduri judiciare față de operațiune ori față de debitor, se ajustează prin aplicarea de coeficienți stabiliți de împrumutător, pentru fiecare categorie/caz. Valoarea acestor coeficienți nu poate fi mai mare de 0,25”.

Efectele negative ale creditării în valută s-au manifestat în accentuarea riscului de credit pentru debitorii neacoperiți față de riscul valutar. De altfel, temperarea riscurilor asociate creditării în valută rămâne o preocupare comună la nivel european.

Trendul ascendent înregistrat de creditele neperformante nu este o caracteristică specifică României, ci și **pieței financiare europene**, în condițiile persistenței efectelor crizei financiare internaționale.

O imagine mai clară a ponderii creditelor neperformante în total credite, la nivelul principalelor țări din Uniunea Europeană, este prezentată în graficul următor:

Calitatea portofoliilor de credite în unele țări din Uniunea Europeană (credite neperformante ca pondere în total credite)

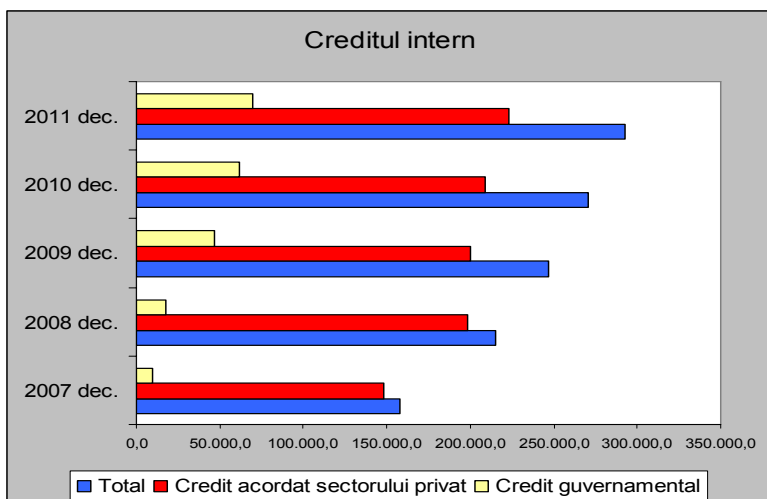
Conform ultimului **raport de stabilitate financiară**⁶, toate băncile, atât la nivel local cât și la nivelul Uniunii Europene, au încercat permanent să controleze cât mai bine riscul de credit în vederea îmbunătățirii calitatății portofoliilor existente.

Scopul comun al pieței financiare l-a constituit acordarea de finanțări controlate, către clienți bun platnici, în vederea ameliorării portofoliilor de credite existente. Cu toate acestea, deoarece activitatea de creditare (atât din punct de vedere al cererii cât și al ofertei) a fost direct influențată de schimbările la nivel macroeconomic, eforturile băncilor, deși ridicate, s-au dovedit insuficiente pentru a putea controla în totalitate piața și pentru a putea ajunge exact la rezultatul dorit.

Evoluția creditului intern (având drept componente creditul acordat sectorului privat și creditul guvernamental⁷) în perioada decembrie 2007-decembrie 2011 prezintă un trend ascendent.

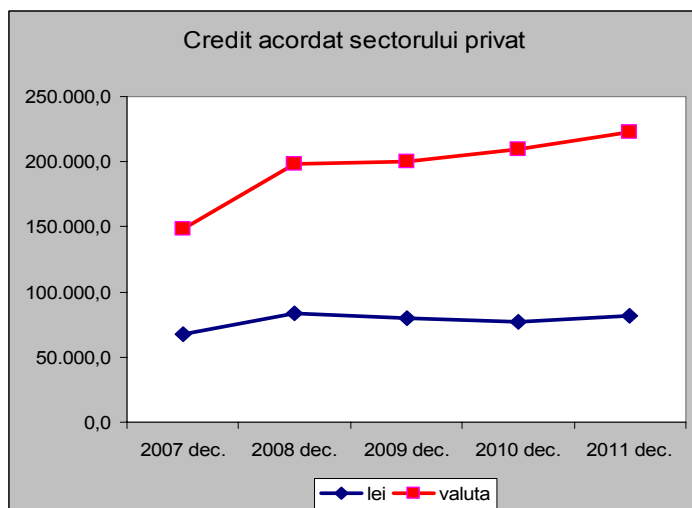
⁶ BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI - Raport asupra stabilității financiare - 2011

⁷ inclusiv titlurile de valoare negociabile.

Conform indicatorilor monetari publicați de către BNR, soldul total al creditului privat a atins 223,03 mld lei în luna decembrie 2011, înregistrând o creștere de 6,6% comparativ cu finele anului 2010. Soldul total al creditului guvernamental a ajuns la 69,82 mld lei în luna decembrie 2011, înregistrând o creștere de 13,8% comparativ cu aceeași lună a anului precedent. La finele

anului 2011 **creditul acordat sectorului privat** prezintă o evoluție ascendentă atât pentru creditarea în lei (5,6%), cât și pentru cea în valută (7,2%).

Comparând creditele totale acordate în luna decembrie 2011 cu cele acordate în aceeași lună a anului 2010 putem observa o creștere de 8,2%, ceea ce pare a reprezenta o creștere importantă. Cu toate acestea, dacă considerăm baza de raportare (efectul de bază), creșterea este artificială, întrucât se datorează în mare parte scăderii creditării începând din luna iulie a anului 2010, ce a avut la bază măsurile adoptate de către Guvern pentru reducerea deficitului bugetar, care au afectat negativ

puterea de cumpărare atât prin reducerea remunerațiilor bugetarilor cât și prin creșterea inflației.

În concluzie, anticipăm că situația creditelor restante se va ameliora pe măsura revigorării treptate a activității economice și reluării activității de creditare odată cu îmbunătățirea parametrilor macroeconomici interni.

Totodată, pentru **anul 2012** și pe termen scurt estimăm că profitabilitatea sistemului bancar va rămâne redusă, dat fiind decalajul de timp între reluarea creșterii economice și manifestarea efectelor favorabile ale acesteia asupra rezultatelor financiare ale sectorului bancar. Perspectivele pe anul curent ale sistemului financiar-bancar din România depind în mare măsură de refacerea încrederii în economie, de relansarea sustenabilă a creșterii economice, de strategiile prudențiale ale băncilor, dar și de perspectivele macroeconomice internaționale.